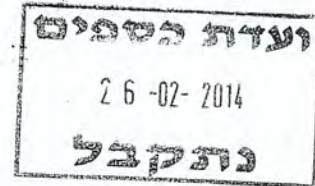

שר האוצר

כ"ו באדר א' התשע"ד
26 בפברואר 2014
חש. 1026-2014

לכבוד
ח"כ ניסן סלומיאנסקי
יו"ר ועדת הכספים של הכנסת

הנדון: אישור מסגרות ערכות מדינה לצורך יישום תכנית סיוע לייצוא הישראלי

בימים אלה, מתמודדים היצואנים הישראליים עם קשיים משמעותיים, שבראשם ייסוף מתמשך בשער החליפין שקל- דולר, המייקר את התוצרת הישראלית לייצוא ביחס למתחריה בעולם. על מנת לשפר את יכולתם של היצואנים להתחרות בשווקים הבינלאומיים בעת זו, גיבש משרד האוצר תכנית סיוע לייצוא הישראלי אשר אושרה על ידי, הכוללת, בין היתר, את הרחבת השימוש בכלי ערבויות המדינה לביטוח סיכוני סחר חוץ (כנספח למכתבי מצורף הסבר של החשבת הכללית בדבר ביטוח סיכוני סחר חוץ).

הגדלת היקף הערבויות מתיישבת עם המלצת ועדה שמינתה החשבת הכללית לצורך בחינת נושא ערבויות המדינה לביטוח סיכוני סחר חוץ, אשר פעלה בשנת 2013 בהשתתפות נציגי משרד האוצר, הכלכלה, והמועצה הלאומית לכלכלה. הועדה המליצה על הרחבת היקף ערבויות המדינה לביטוח סיכוני סחר חוץ, כך שיגיע לשיעור ביחס לתוצר הדומה לממוצע במדינות ה-OECD בתוך מספר שנים.

נבקש את אישור ועדת הכספים למסגרות הערבויות הנדרשות לצורך יישום התכנית, כמפורט להלן:

1. הרחבת כתב הערכות לחברת אשרא:

אשרא – החברה הישראלית לביטוח סיכוני סחר חוץ בע"מ, היא חברה ממשלתית, המבטחת אשראי בעסקאות סחר חוץ לטווח בינוני- ארוך, מפני אי תשלום של הקונה במדינת היעד. פעילות הביטוח של אשרא מגובה בערכות מטעם המדינה, המאפשרת לה להיחשף לסיכונים אשר השוק הפרטי נמנע מלקחת, ובכך לתמוך בייצוא. כתב הערכות לחברת אשרא עומד כיום על סך 2.15 מיליארד דולר (0.8 אחוז מהתוצר, לעומת שיעור ערכות לביטוח סיכוני סחר חוץ העומד בממוצע על 1.26 אחוז מהתוצר במדינות ה-OECD), לאחר שהורחב בשנים האחרונות פעמיים¹.

כיום, מנוצלים כ- 1.77 מיליארד דולר מתוך כתב הערכות לחברה. נבקש את אישורכם להגדלת כתב הערכות לחברת אשרא בסך 550 מיליון דולר, כך שהיקפו הכולל של כתב הערכות יעמוד על סך 2.7 מיליארד דולר. הרחבת כתב הערכות תאפשר לחברה לספק כיסוי ביטוחי לעסקאות נוספות, וכן תאפשר למדינה לחתום על הרחבה של הפרוטוקול הפיננסי עם ממשלת סין, המהווה תשתית פורה לעסקאות ייצוא לסין וקרוב למיצוי.

¹ הרחבה לסך 1.45 מיליארד דולר ביום 26 בפברואר 2012, הרחבה לסך 2.15 מיליארד דולר ביום 17 באוקטובר 2012.

2. העמדת ערבות מדינה לביטוח סיכוני סחר חוץ לטווח בינוני - ארוך על ידי מבטחים פרטיים:

כיום, מבצעות חברות ביטוח האשראי הפרטיות במהלך העסקים הרגיל שלהן, ביטוח עסקאות ייצוא לטווח קצר בלבד, שכן הן אינן מסוגלות לקחת על עצמן את הסיכון הגלום בחיתום לטווח בינוני-ארוך. במסגרת התכנית, תועמד ערבות מדינה לביטוח עסקאות בטווח בינוני- ארוך על ידי המבטחים הפרטיים: הדבר יספק פתרון כולל ליצואנים המבוטחים בחברות אלו, שנדרשים מעת לעת לבצע עסקאות לטווח בינוני- ארוך, וכן יאפשר חלוקת סיכונים בין המדינה למגזר הפרטי, אשר יישא בסיכון לטווח הקצר של עסקאות טווח בינוני-ארוך, ושימוש ביכולות החיתום המקצועיות ובמידע המסחרי הקיים במגזר הפרטי. בהקשר זה כוללת תכנית הסיוע לייצוא שני מהלכים:

2.1. פתיחה מחדש של תכנית Top Up 2

במסגרת התכנית, אשר יושמה לראשונה בשנת 2011, חתמה המדינה על כתב התחייבות אל מול שני מבטחים פרטיים – החברות כלל ביטוח אשראי ובסס"ח (החברות הפעילות בשוק ביטוח האשראי לסחר חוץ בישראל), שבמסגרתו התחייבה לשפותם בגין סיכון עסקאות סחר חוץ שמשכן הכולל עד 5 שנים, בתקופת הסיכון השנייה². תוקף התכנית הסתיים ביום 31.12.2012. במסגרת תכנית הסיוע תיפתח תכנית ה-Top Up מחדש, במספר שינויים אשר יהפכו אותה לאטרקטיבית יותר, ובראשם הארכת הטווח המקסימלי של עסקאות אותן ניתן לכלול בתכנית מ-5 שנים כיום ל- 10 שנים (תקופת הסיכון בה נושא המבטח הפרטי תימשך לכל הפחות רבע מסך תקופת העסקה).

2.2. מודל ערבות לבנק המממן בגין סיכון העסקה, המבוטחת על ידי המבטח הפרטי

במסגרת תכנית זו, תינתן ערבות מדינה לבנק המעמיד מימון לקונה במדינת היעד לצורך מימון עסקת הייצוא מישראל, בגין הביטוח של המבטח הפרטי. על פי התכנית, המדינה תתחייב לשפות את הבנק במקרה שבו עסקה הגיעה לחדלות פירעון, אך המבטח הפרטי לא שילם את תגמולי הביטוח לבנק בהתאם להתחייבויותיו בפוליסה, מסיבה שאינה מוצדקת. מודל זה יאפשר לבנק להוזיל את עלויות מימון העסקה, ובכך ישפר את יכולתם של היצואנים הישראלים להתחרות בשווקי העולם.

במסגרת המודל של שני שלביו, תפעול התכנית יתבצע על ידי המבטח הפרטי, אשר ינהל את הקשר עם היצואנים, יבצע חיתום לעסקאות, וינהל את התביעות. נציג המדינה יהווה חלק מוועדת החיתום של המבטח הפרטי ובעל זכות וטו בהחלטה על חיתום עסקאות.

מבוקש אישור ועדת הכספים להעמדת ערבות בהיקף של 300 מיליון דולר לטובת התכניות המפורטות בסעיפים 2.1 ו-2.2. מסגרות הערבות יחולקו בין המבטחים הפרטיים ובין הבנקים.

² תקופת הסיכון השנייה הוגדרה כעד מחצית מסך תקופת העסקה- כלומר שנתיים וחצי לכל היותר.

יצוין, כי בהתאם לאמור לעיל בדבר הצורך בהגדלת היקפי הערכות לביטוח סיכוני סחר חוץ, צפויה הרחבה נוספת של כתבי הערכות לאשרא ולמבטחים הפרטיים בשנים 2015-2016, לפי הפירוט הבא:

מועד ההרחבה	אשרא	מבטחים פרטיים, לטווח בינוני- ארוך ³
2013	2.15 מיליארד דולר	-
2014	הרחבה ב- 550 מיליון דולר (אישור מבוקש כעת)	העמדת כתב ערכות בסך 300 מיליון דולר (אישור מבוקש כעת)
2015	הרחבה בכ- 500 מיליון דולר	
2016	הרחבה בכ- 300 מיליון דולר, החלוקה בהתאם להצלחת התכנית המפורטת בסעיף 2 לעיל	

עם סיום ההרחבה, צפוי היקף ערבויות המדינה לביטוח סיכוני סחר חוץ לעמוד על כ-3.8 מיליארד דולר המהווים כ- 13.3 מיליארד ש"ח⁴ וכאחוז מהתוצר, בדומה למוצע מדינות ה-OECD.

בהמשך לאמור לעיל, ולפי סעיף 2(א) לחוק ערבויות מטעם המדינה, תשי"ח – 1958, אני מבקש את אישור ועדת הכספים להקצאת מסגרות ערבות מדינה חדשות (בנוסף על ערבות המדינה לאשרא הקיימת כיום בסך 2.15 מיליארד דולר) בסך כולל של 850 מיליון דולר, לצורך יישום תכניות לתמיכה בייצוא. סיכום המסגרות הנדרשות:

גורם נערב	היקף כתב הערכות הקיים	היקף כתב הערכות לאחר ההרחבה
אשרא	2.15 מיליארד דולר (כ- 7.5 מיליארד ש"ח)	2.7 מיליארד דולר (כ- 9.45 מיליארד ש"ח)
מבטחים פרטיים	-	300 מיליון דולר (כ- 1.05 מיליארד ש"ח)

יצוין כי סכום ערבויות המדינה התקפות, יחד עם מסגרות הערכות אשר אישור להן נדרש כעת, לא עולה על מסגרת הערכות המותרת על פי סעיף 3(ב) לחוק ערבויות מטעם המדינה, תשי"ח- 1958 - עד 10% מתקציב המדינה לשנת 2014, ללא תקציב פיתוח.

אנו צופים כי יישום תכנית הסיוע לייצוא, ובכלל זה יישום התכניות המפורטות לעיל, ישיג אפקט משמעותי בהגדלת מספר והיקף עסקאות הייצוא מישראל, ותשפר את יכולתם של היצואנים הישראלים להתחרות בשווקים העולמיים.

בכבוד רב,
ראש לשכת
שר האוצר

³ קיימת כיום מסגרת ערכות פעילה לביטוח עסקאות ייצוא על ידי מבטחים פרטיים לטווח קצר (עד שנה). תוקף התכנית צפוי לפוג בתום שנת 2014.
⁴ לפי שער הדולר הנוכחי.